

УДК 657

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-2\(32\)-314-326](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-2(32)-314-326)

Матюха Микола Миколайович кандидат економічних наук, доцент, Київський національний університет технологій та дизайну, вул. Немировича-Данченка, 2, м. Київ, 01011, тел.: (067) 262-17-41, <https://orcid.org/0000-0002-7968-3777>

ВПРОВАДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Викладено проблеми створення та впровадження системи управлінського обліку щодо інформаційного забезпечення прийняття рішень на основі операційного циклу діяльності. У конкретний момент часу кожен з параметрів діяльності підприємства, що спостерігається, набуває конкретного значення, яке вимірюється в тій чи іншій шкалі вимірювань. У наступний конкретний момент часу кожен з параметрів, що спостерігається, набуває нового конкретного значення і так далі. У такому випадку доцільно відслідковувати процес циклічності здійснення господарських операцій. Саме поняття «цикл» означає круговий рух у часі та просторі. Процес обліку складається з усіх етапів, які необхідно виконувати з моменту настання бухгалтерської події до моменту її введення в систему і, отже, відображення у звітності, що складає бухгалтерський цикл.

За сучасних умов інформація стає провідним елементом у системі факторів, які впливають на ефективне управління підприємством. На підприємствах повинен відбутися процес інтеграції в структурі та методах управління, об'єднання їх у систему, яка б управляла підприємством, була зорієнтованою на досягнення оперативних, тактичних, стратегічних цілей. З переходом від традиційних методів обліку, планування, аналізу і контролю до єдиної системи отримання, обробки інформації та прийняття на її основі управлінських рішень і асоціювався управлінський облік операційного циклу.

Охарактеризовано складові управлінського облікового циклу як окремі елементи інформаційного забезпечення та їх взаємодію. Під загальним управлінським обліковим циклом розуміють сукупність взаємопов'язаних процесів, що утворюють закінчене коло руху фінансового (економічного) потоку всередині компанії. Загалом, у спрощеному вигляді повний такий цикл виражає залежність між рухом грошових коштів, забезпеченням виробничими запасами (матеріали, сировина, комплектуючі, незавершене виробництво), наявністю на складах готової продукції, також заборгованостями, зокрема

дебіторською, що виникає від отриманих авансів чи активів, термін оплати яких не настав.

Ключові слова: управлінський облік, операційний цикл, інформаційне забезпечення управління, фінансовий цикл, виробничий цикл.

Matiukha Mykola Mykolayovych Candidate of economic sciences, associate professor, Kyiv National University of Technologies and Design, Nemyrovycha-Danchenka St., 2, Kyiv, 01011, tel.: (067) 262-17-41, <https://orcid.org/0000-0002-7968-3777>

IMPLEMENTATION OF MANAGEMENT ACCOUNTING OF OPERATIONAL ACTIVITIES

Abstract. The problems of creating and implementing a management accounting system regarding information support for decision-making based on the operational cycle of activity are outlined. At a specific moment in time, each of the observed parameters of the enterprise's activity acquires a specific value, which is measured in one or another measurement scale. At the next specific moment in time, each of the observed parameters acquires a new specific value, and so on. In this case, it is advisable to monitor the cyclical process of economic transactions. The very concept of "cycle" means a circular movement in time and space. The accounting process consists of all stages that must be performed from the moment an accounting event occurs to the moment it is entered into the system and, therefore, reflected in the reporting that makes up the accounting cycle.

Under modern conditions, information becomes a leading element in the system of factors that affect the effective management of the enterprise. Enterprises must undergo a process of integration in the structure and methods of management, combining them into a system that would manage the enterprise and be oriented toward achieving operational, tactical, and strategic goals. Management accounting of the operational cycle was associated with the transition from traditional methods of accounting, planning, analysis and control to a single system of obtaining, processing information and making management decisions based on it.

The components of the management accounting cycle are characterized as separate elements of information support and their interaction. The general management accounting cycle is understood as a set of interconnected processes that form a complete circle of financial (economic) flow within the company. In general, in a simplified form, such a complete cycle expresses the dependence between the flow of cash, the supply of production stocks (materials, raw materials, components, work in progress), the availability of finished products in warehouses, as well as debts, in particular receivables, arising from received advances or assets, the term the payment of which has not arrived.

Keywords: management accounting, operational cycle, management information support, financial cycle, production cycle

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку інформаційних систем бухгалтерського обліку на вітчизняних підприємствах характеризується переходом на якісно новий ступінь, зумовлений впливом науково-технічного прогресу на специфіку застосування інформаційних технологій. Трансформаційна економіка зумовлює її розвиток у руслі загальносвітових тенденцій, у галузі теорії та методів управління відбувається, як відомо, еволюція від тейлоризму, який поклав початок стандартизації та раціоналізації окремих елементів виробничої та управлінської діяльності, до використання принципів кібернетики, загальної теорії систем, застосування методів системного аналізу й комп'ютерного моделювання та їх поєднання. Досить важливим в аспекті інформаційного забезпечення управління є удосконалення методики облікових циклів та систематичне відображення їх у бухгалтерському обліку з метою раціоналізації прийняття рішень. Однозначного визначення циклічності фіксації інформації немає, в основному циклічність як теоретики та і практики обліку пов'язують із періодом формування звітності. Також цикл бухгалтерського обліку ототожнюють із періодом, коли компанія хронологічно та надійно фіксує кожну операцію у відповідному журналі з метою аналізу, підготовки фінансової інформації для прийняття рішень. Також такий інструмент відомий як процес бухгалтерського обліку або реєстраційний потік.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомих результатів у дослідженні актуальних питань циклічності в інформаційній системі обліку внесли провідні вчені: С. Івахненко [3], І. Мурашко [2], В. Осмятченко [1] та інші. Важливі аспекти встановлення циклічності обліку поки що не систематизовані і розроблені не в повному обсязі, змінюються під впливом як розвитку технічних засобів, умов ведення бізнесу.

Мета статті – дослідження особливостей та механізмів встановлення циклічності обліку в умовах трансформації економіки та її вплив на розрахунок ефективності діяльності.

Виклад основного матеріалу. Розвиток інформаційних технологій здійснюється як ніколи раніше інтенсивно, створюючи основу для прискореного розвитку електронного бізнесу. Суттєвою особливістю електронного бізнесу є те, що господарські операції у ньому здійснюються майже миттєво на великі суми. Такі обставини суттєво збільшують ризики, пов'язані з несвоєчасністю прийняття рішень. Виключити вказані ризики можна забезпечивши суб'єкта, що приймає рішення, своєчасною, повною та достовірною інформацією. Але це буде лише частиною рішення проблеми. Оскільки господарські операції здійснюються в умовах електронного бізнесу майже миттєво, то і час прийняття рішень також

повинен наближатися до нуля. Під часом прийняття рішення ми розуміємо інтервал часу між моментом, в який суб'єкту, що приймає рішення, стало відомо про подію (у тому числі господарську операцію), і моментом часу, в який він відреагував на цю зміну ситуації. Друга частина рішення проблеми може бути забезпечена або високим рівнем візуалізації інформації про циклічність (завершення події), що поступає суб'єкту, який приймає рішення, для того, щоб він міг приймати рішення.

При цьому необхідно підкреслити, що мова йде про узагальнення облікових даних управлінського, фінансового та податкового.

Стан будь-якого підприємства, в кожний момент часу характеризується незчисленною множиною параметрів (показників). Оскільки об'єктивно не один з суб'єктів, що приймає рішення, не володіє безмежними можливостями для переробки (і тем більш миттєвої) інформації, з незчисленної множини параметрів формується підмножина параметрів, що спостерігаються, яка характеризується кінцевим числом елементів. В конкретний момент часу кожен з параметрів, що спостерігається, набуває конкретного значення, яке вимірюється в тій чи іншій шкалі вимірювань. У наступний конкретний момент часу кожен з параметрів, що спостерігається, набуває нового конкретного значення і так далі. У такому випадку доцільно відслідковувати процес циклічності здійснення господарських операцій. Саме поняття «цикл» означає круговий рух у часі та просторі. Процес обліку складається з усіх етапів, які необхідно виконувати з моменту настання бухгалтерської події до моменту її введення в систему і, отже, відображення у фінансовій звітності, що складає бухгалтерський цикл.

Як відомо етапи бухгалтерського циклу починаються з ідентифікації бухгалтерської події, наприклад, продажу товарів. Наступним кроком є створення бухгалтерського документа, який підтверджує цю операцію і дозволяє відобразити його в бухгалтерському обліку, кількісно визначаючи факт у грошових одиницях із зазначенням конкретної дати. Як тільки первинний документ (накладна або рахунок-фактура) сформовано (представлено), операція відображається у бухгалтерських журналах. По закінченні облікового циклу (на вітчизняному рівні), з січня по грудень, операції переносяться до Головної книги. Після коригувань (амортизаційних відрахувань, врахування поточних та частини довгострокових витрат визначається результат) процес завершується формуванням остаточної фінансової звітності (Рис.).

Рис. Регламентований процес інформаційного відображення даних фінансового обліку

З метою удосконалення інформаційного забезпечення прийняття рішень регламентовану схему процесу інформаційного відображення бухгалтерських даних необхідно покласти в основу облікових управлінських циклів. Заключним етапом яких буде управлінська звітність про операційні цикли підприємства. Основою інформаційного забезпечення має служити управлінський обліковий цикл, мета якого проведення контролю за витратами, рухом грошових коштів, оборотними засобами, станом дебіторської кредиторської заборгованості, загальної перевірки та затвердження документів, звітів. Проміжними та підсумковими елементами управлінського облікового циклу служить як регламентована так і управлінська звітність. Встановлення управлінського облікового циклу на підприємстві залежить від специфіки діяльності підприємства та мети управління і слугує основою запровадження облікової політики підприємства. Таким чином, управлінський обліковий цикл, у даному контексті, можна трактувати як інформаційну характеристику конкретного бізнес-процесу, визначення документообороту у системі формування звітних даних, визначенням персональної відповідальності та виконавців певного завдання, осіб, які складають документ та затверджують. Такий підхід до використання системи управлінських облікових циклів має наступні переваги:

- узгодження здійснення бізнес-процесів. Визначення процедури затвердження первинних документів та звітних форм (наприклад, заявок на придбання запасів та звітів про витрати). Використання системи циклів забезпечує узгоджену та ефективну обробку та затвердження документів.
- прозорість процесу. Контроль за станом здійснення бізнес-процесу на основі облікових даних визначення показників ефективності. Сприяння визначення та внесення коректив у певний робочий цикл для підвищення ефективності діяльності.
- централізований інформаційний ресурс. Можливість створення звітних даних для просування тактики та стратегії підприємства. Надання користувачам можливості використовувати загальну базу даних з метою прийняття цільових управлінських рішень.

Для управління витратами обліковий цикл має бути конкретизований відповідно до класифікації витрат за видами, статтями та ступенем автоматизації облікової роботи. Прикладом окремого елементарного управлінського облікового циклу може бути процес обліку витрат за відрядженням, що включатиме:

1. формування завдань відрядження, запит на отримання готівкових авансів;
2. затвердження звіту про відрядження, формування статей витрат, відповідно до поставлених завдань;

3. затвердження даних для відшкодування податку на додану вартість (ПДВ);

4. узагальнення та надання доступу до публікацій статей витрат у звітах про витрати.

Аналогічні цикли можуть розробляти підприємства самостійно з метою контролю та узагальнювати їх за встановленими ознаками. Відповідно до стандартних підходів розглядають прийнятий операційний цикл - проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг [4]. Для виробничих підприємств виникає потреба прискорення проведення кожного етапу руху оборотного капіталу, необхідність детального опрацювання принципів управління, а також всіх організаційні та техніко-економічні заходів. Головна причина це складність виробничого циклу, для управління яким необхідно враховувати вплив інженерних рішень та технологій та їх вплив на формування інформаційного ресурсу. Основна відповідальність має бути покладена на топ-менеджмент підприємства з метою виявлення методів розподілу витрат, оборотного капіталу та джерел його покриття.

Саме процесом зміни характеристик діяльності відрізняються досить суттєво управління та контролінг поточного оборотного капіталу у виробничих підприємствах від товарного циклу торгових компаній. Разом з тим, відрізняються вони і від управління оборотним капіталом у компаніях, що займаються наданням різноманітних послуг, де на вході професійні знання та навички персоналу, а на виході — готовий продукт у вигляді послуги.

З іншого погляду необхідно враховувати аналітичність облікової бази даних - можливість розрахунку показників та порівняння ефективності прийняття можливих рішень. Таке завдання має вирішувати відповідний програмний інформаційний продукт, що забезпечує складні обчислювальні алгоритми з обліку та аналізу витрат.

Для управлінського облікового циклу поточного оборотного капіталу необхідно враховувати вид діяльності (виробниче, торгівельне) підприємства. Відповідно, складовими такого циклу має бути загальноприйнятий в обліку – операційний цикл в розрізі інших видів – виробничого, фінансового та комерційного.

Складові операційного циклу в контексті інформаційного забезпечення прийняття рішень

Назва циклу (Період)	Економічний зміст	Складові обліку та управлінської звітності
Операційний (управлінський обліковий цикл)		
Фінансовий (з моменту оплати постачальникам запасів (погашення кредиторської заборгованості), до моменту отримання грошей від покупців за відвантажену продукцію (погашення дебіторської заборгованості)).	Співвідношення розміру дебіторської та кредиторської заборгованості та рухом грошових потоків.	Грошові кошти, кредиторська та дебіторська заборгованість, виробничі запаси, виробничі витрати, готова продукція
Виробничий (з моменту надходження виробничих запасів на склад підприємства, до моменту відвантаження покупцю продукції)	Рух запасів, готової продукції та дебіторською заборгованістю. Ознака (константа) даного циклу - запаси	Виробничі витрати (із врахуванням незавершеного виробництва, витрат на проектування, інженерних особливостей, перевірки якості продукції тощо), грошові кошти, кредиторська та дебіторська заборгованість, виробничі запаси, готова продукція.
Комерційний (від отримання замовлення до його виконання)	Об'єм замовлення, діапазон максимальної величини періоду на виконання замовлення. Планові показники	оптимальний (економічний) розмір замовлення. Транспортно-заготівельні витрати і витрати на формування і збереження запасів. Грошовий потік від замовлення та витрати на його виконання. Прибутковість замовлення.

Характеризуючи складові управлінського облікового циклу можна їх трактувати як окремі елементи інформаційного забезпечення так і їх взаємодію.

Під загальним управлінським обліковим циклом розуміють сукупність взаємопов'язаних процесів, що утворюють закінчене коло руху фінансового (економічного) потоку всередині компанії. Загалом, у спрощеному вигляді повний такий цикл виражає залежність між рухом грошових коштів, забезпеченням виробничими запасами (матеріали, сировина, комплектуючі, незавершене виробництво), наявністю на складах готової продукції, також заборгованостями, зокрема дебіторською, що виникає від отриманих авансів чи активів, термін оплати яких не настав.

У даному контексті управлінський обліковий цикл розглядається як період часу від закупівлі виробничих запасів до оплати готової продукції (якщо компанія працює на умовах передоплати, то моментом закінчення циклу буде відвантаження, а не оплата готової продукції — суть замкнутого обороту руху цінностей від того не змінюється).

Розділити управлінський обліковий цикл можна на кілька логічних часових періодів за певною ознакою - самостійних циклів, які можуть йти паралельно, послідовно, накладатися один на одного залежно від виду діяльності підприємства. Загальна схема управлінського облікового циклу зв'язує їх у єдине ціле та відображає взаємозалежність процесів постачання, виробництва та реалізації.

У свою чергу, управлінський обліковий цикл для побудови ефективного інформаційного забезпечення, проведення контролю за оборотним капіталом, можна розглядати як сукупність, або взаємодію фінансового, виробничого та комерційного циклів.

Фінансовий цикл починається з моменту оплати постачальникам матеріалів (погашення кредиторської заборгованості), закінчується у момент отримання грошей від покупців за відвантажену продукцію (погашення дебіторської заборгованості). Ознака даного циклу рух коштів залежно від розміру дебіторської та кредиторської заборгованостей. Для спрощення фінансовий цикл передбачає варіант виникнення кредиторської заборгованості компанії перед постачальниками та виникнення дебіторської в момент відвантаження постачальників перед підприємством. Фактично може розглядатися і зворотний варіант - оплата авансів постачальникам і надходження від них запасів, що не покрило повністю всю дебіторську заборгованість, так і фінансово-господарський стан, коли продукція була відвантажена за вже повністю оплаченим замовленням.

Фінансовий цикл є показником якості управління оборотним капіталом підприємства, його кредиторською заборгованістю - чим менший цикл, тим вища оборотність поточного оборотного капіталу, тим менша необхідність у великому обсязі зовнішніх операційних боргів, у наявності запасів, що являють собою гарантію достатнього складського постачання.

Якщо оборотність фінансового циклу висока, то підприємству не буде потрібно залучати позичковий капітал, зникає значна потреба нести витрати на зберігання запасів, утримання приміщень тощо — з'являється можливість зниження собівартості продукції. Загалом, фінансовий цикл можна назвати індикатором стійкості ринкового позиціонування компанії, її можливостей у фінансуванні виробничого циклу за рахунок зовнішніх контрагентів, тобто можливості диктувати договірні умови партнерам (авансування, терміни оплати тощо).

Практично встановлення періоду часу повного обороту фінансового циклу дає можливість визначити майбутню потребу у ліквідності. Тобто встановивши обсяг і період очікуваного дефіциту у фінансуванні операційного циклу можемо виявити суму, яку необхідно залучити у вигляді зовнішнього зобов'язання (наприклад, за допомогою кредитування або збільшення зовнішньої заборгованості контрагентам).

Для виробничих підприємств є досить важливим встановлення тривалості виробничого циклу. Вважається, що виробничий цикл починається з моменту надходження запасів на склад підприємства, закінчується в момент відвантаження покупцю продукції. Основна ознака (константа) даного циклу – рух виробничих запасів та готової продукції. Це — цикл операцій із матеріальними оборотними активами підприємства. Виробничий цикл, як правило орієнтується на контур самого підприємства із врахуванням логістичних можливостей між контрагентами підприємства. За ознакою присутності даного елемента можна додатково охарактеризувати кілька локальних циклів, сукупність яких дасть повне логістичне коло руху цінностей - той же операційний цикл, тільки з точки зору певної функції. Можна виділити:

1. вхідний логістичний цикл постачання - цикл виконання замовлення на постачання запасів виробничо-технічного призначення для внутрішньовиробничого споживання;

2. внутрішній логістичний цикл виробництва - цикл від моменту надходження виробничих запасів у виробництво до моменту виходу готової продукції. Включає макрологістику - міжцехову і мікрологістику - внутрішньоцехову, між окремими ділянками, рівнями переділу, аж до переміщень між верстатами і різними видами обладнання;

3. вихідний логістичний цикл суб'єкта - цикл від моменту документального оформлення готової продукції до її передачі покупцю.

При великих обсягах логістичних циклів, можна структурувати їх для аналізу витрат на: транспортування, вантажувально-розвантажувальні роботи, складування. Кожен з процесів може бути визнаний окремим структурним циклом. У такому контексті, можна позиціонувати цикл і аналізувати кожен кругообіг руху цінностей не тільки в логістиці, а й у виробництві, фінансах, інжинірингу (працювати над кожним потоком додавання вартості. Скорочуючи тривалість та витратність кожного циклу, підвищуючи якість - виявляють неефективне використання ресурсів, таким чином можна постійно покращувати бізнес-процеси і домагатися все більших результатів у вигляді маржинальної доходності.

Наступним складовим операційного циклу компанії є комерційний, в рамках якого визначаються обсяги виробництва та тривалість якого визначається інтервалом часу між моментом подання заявки від покупця

(замовника) на виробниче підприємство та очікуваного часу отримання необхідної продукції. Відповідно часовий діапазон максимальної величини періоду на виконання замовлення є досить широким (від години, місяця та більше року). Аналіз комерційного циклу заслуговує на увагу при наявності конкурентного середовища в умовах клієнтно-орієнтованої економіки та агресивному конкурентному середовищі (тривалість виконання замовлень за встановленого співвідношення «ціна-якість»).

Якщо компанія виготовляє інноваційний унікальний продукт, то розгляд комерційного циклу може бути знехтуваний. Але в рамках відносин із зовнішнім середовищем варто аналізувати ринок збуту нових продуктів (або поліпшення споживчих якостей існуючих) від випуску до моменту укладання договору з покупцем. На увагу заслуговує розгляд маркетингових витрат пов'язаних із дослідженням ринку, пошуком покупців, договірним процесом, супроводом покупця до моменту відвантаження, гарантійним та сервісним обслуговуванням.

Відповідно за ринкової економіки, коли покупець диктує вимоги, необхідно у складі комерційного циклу врахувати витрати на вивчення потреб і вимог до продукції власного виробництва (врахування зворотного зв'язку між споживачем та виробником). Відповідно, важливими витратами комерційного циклу є логістичні та маркетингові, розгляд яких є окремим параметром.

В рамках операційного циклу досить актуальним залишається розгляд взаємодії складових для правильного прийняття рішень та координації роботи різних підрозділів компанії. В рамках взаємодії циклів необхідно звернути увагу на те, що виробничий цикл може бути меншим за фінансовий і навпаки, фінансовий може бути довшим за виробничий.

Характеризуючи перший варіант (виробничий цикл менший за фінансовий) - виробничий цикл починається раніше фінансового, закінчується приблизно в його середині, запустивши тим самим період обороту дебіторської заборгованості. Характеризується отриманням сировини, матеріалів та комплектуючих у борг. Тобто його початок збігається із початком періоду обороту кредиторської заборгованості. Грошей ще немає (тобто фінансовий цикл ще не настав), водночас константа виробничого циклу вже присутня виробничі запаси розпочали свій рух по колу чи потоку створення цінності та надання їм нових властивостей.

Фінансовий цикл починається в середині виробничого, коли були сплачено поставки запасів. Якщо із цього замовлення авансу не надходило, то очевидно, що на період обороту кредиторської заборгованості було зроблено, або залучення коштів з інших замовлень, або здійснено зовнішнє запозичення - кредитування, збільшення кредиторської заборгованості бізнес-партнерам.

Якщо період кредиторської заборгованості перенести до періоду обороту дебіторської, практично з'явиться можливість коштами замовника провести оплату постачальнику-кредитору без залучення зовнішнього фінансування та додаткових витрат. При цьому, завдання полягає в тому, щоб включити у виробничий цикл постачальників, домогтися оптимальної роботи поставок. Зробити це можна шляхом створення дзеркальних договірних умов в обох парах компанія-постачальник і компанія-покупець. Фінансовий цикл при цьому буде мінімальним, ступінь оборотності капіталу має бути високим. Навіть якщо постачальник включить у ціну матеріалів та комплектуючих свою вартість грошей, не факт, що це буде дорожче, ніж зовнішнє кредитування.

Інший варіант (коли фінансовий цикл довший за виробничий) починається в рамках операційного циклу початком фінансового із надходження авансу і закінчується повним розрахунком із покупцем за продукцію. Така ситуація, виникає по-перше, за причиною виникнення недоліків у відповідності проведені документального оформлення операцій та логістики – виникають довготривалі періоди між проведенням авансів та отриманням запасів. З іншого боку це може бути продиктовано технічними параметрами готової продукції, або її складових. Вирішення проблеми скорочення фінансового циклу – пошук альтернативних постачальників, складових, деталей (навіть за більш високої ціни), обсягів партій постачання та збуту. При аналізі ситуації слід провести декомпозицію та деталізацію локальних циклів постачання запасами за днями (можливо за годинами), та періодами проведення розрахунків, на основі, якого, виявити причини та недоліки у термінах проведення розрахунків, зменшення періоду обороту дебіторської заборгованості.

Варто прагнути знизити період повного операційного циклу до мінімально можливої межі - чим він довший, тим нижчою стає швидкість реагування на кон'юнктуру, динаміку попиту. Це може призвести до практично повного краху економіки компанії, оскільки неминуче виникає необхідність створення резервних запасів у кожній ланці системи.

Важливо для проведення ефективного проведення управління кожним локальним циклом і всією сукупністю обороту компанії системно, комплексно - необхідно створити інформаційну базу для порівняння та виявлення відхилень, запитів споживачів. Візуалізацію необхідно проводити на основі створення управлінської звітності за різними рівнями управління циклами.

По відношенню до внутрішніх користувачів повинні бути визначені підмножини параметрів, по яким кожен з користувачів у відповідності до рівня його повноважень буде мати інформацію про значення та зміни цих параметрів для прийняття рішень у режимі реального часу. Сутність діяльності бухгалтерів, і економістів, в кінцевому рахунку, полягає у

трансформації інформаційних потоків у формат придатний для прийняття економічних рішень.

Використання інформаційного забезпечення в основі якого покладено принцип циклічності процесів дає змогу контролювати операції у реальному часі та виявляти вплив змін за конкретні фіксовані періоди часу. На відміну від традиційних схем обліку, коли економічні процеси, та інформація, що реєструється, накопичується, узагальнюється, зберігається та передається користувачам для прийняття рішень фіксує значення величини кожного параметра, що спостерігається, у кожний конкретний момент часу без врахування закінчення дій та отримання результатів від цих дій.

Таким чином, прагнення суб'єктів, що приймають рішення, в умовах прискорення економічних процесів отримати інформацію про події в режимі реального часу є однією з найважливіших об'єктивних основ циклічності обліку.

Поглиблене інформаційне забезпечення операційного циклу компанії дає змогу уникнення важких наслідків від можливих технологічних чи інженерних збоїв діяльності. Дозволить прийняти своєчасне рішення на основі даних про уповільнення оборотності поточного оборотного капіталу (при виявленні збільшення терміну отримання грошей із зовнішнього контуру, збільшення обсягів запасів усіх видів - від сировини, матеріалів і комплектуючих до незавершеного виробництва та продукції на складі). Уникнути збільшення обсягу запасів, зменшити залежність компанії від зовнішнього контуру (оптимізація розміру кредиторської заборгованості) тим самим зменшити потреби у додатковому фінансуванні.

Висновки. За сучасних умов інформація стає провідним елементом у системі факторів, які впливають на ефективне управління підприємством. На підприємствах повинен відбутися процес інтеграції в структурі та методах управління, об'єднання їх у систему, яка б управляла підприємством, була зорієнтованою на досягнення оперативних, тактичних, стратегічних цілей. З переходом від традиційних методів обліку, планування, аналізу і контролю до єдиної системи отримання, обробки інформації та прийняття на її основі управлінських рішень і асоціювався управлінський облік операційного циклу.

Циклічність у собі заключає правильне управління оборотним капіталом, розрахунками із дебіторами і кредиторами, визначення фінансовими результатами, періодами сплатою податків. Використання інформаційного забезпечення в основі якого покладено принцип циклічності процесів дає змогу контролювати операції у реальному часі та виявляти вплив змін за конкретні фіксовані періоди часу. На відміну від традиційних схем обліку, коли економічні процеси, та інформація, що реєструється,

накопичується, узагальнюється, зберігається та передається користувачам для прийняття рішень фіксує значення величини кожного параметра, що спостерігається, у кожний конкретний момент часу без врахування закінчення дій та отримання результатів від цих дій

Література:

1. Бухгалтерський облік та оподаткування в умовах застосування інформаційних технологій: теорія і практика : монографія / В. О. Осмятченко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. О. Осмятченко ; Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2020. 393 с.
2. Мурашко І.С. Бухгалтерський та управлінський облік як основа інформаційного забезпечення управлінської діяльності. Економіка та суспільство, № 41. 2022.
3. Approaches to studies of the profitability of businesses in the war economy conditions S Ivakhnenkov - Наукові записки НаУКМА. Економічні науки, 2022
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 (із змінами та доповненнями). - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України.- Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. - Назва з екрану.

References:

1. Osmiatchenko, V. O. (Eds.). (2020). *Bukhhalterskyi oblik ta opodatkuvannia v umovakh zastosuvannia informatsiinykh tekhnolohii: teoriia i praktyka*. Irpin : Un-t DFS Ukrainy. [in Ukrainian].
2. Murashko, I. S. (2022). *Bukhghaltersjkyj ta upravlinsjkyj oblik jak osnova informacijnogho zabezpechennja upravlinsjkoji dijajlnosti*. [Accounting and management accounting as the basis of information support for management activities.] *Ekonomika ta suspiljstvo*, 41. [in Ukrainian].
3. Ivakhnenkov, S. (2022). Approaches to studies of the profitability of businesses in the war economy conditions. [Approaches to studies of the profitability of businesses in the war economy conditions] *Naukovi zapysky NaUKMA. Ekonomichni nauky*, 7(1), 48-53 [in Ukrainian].
4. Nacionaljne polozhennja (standart) bukhghaltersjkojgo obliku 1 «Zaghaljni vymoghy do finansovoji zvitnosti» [National regulation (standard) of accounting 1 "General requirements for financial reporting"]: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrajiny vid 07.02.2013 r. # 73 (iz zminamy ta dopovnennjamy). - [Elektronnyj resurs]: Verkhovna Rada Ukrajiny.- Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. [in Ukrainian].